

УДК 338.48-52:796.352(477)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАРОДЖЕННЯ ГОЛЬФ-ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

О.Вуйцик, Е. Яцишин

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Дорошенка 41, м. Львів 79000, Україна*

Проаналізовано зародження гольф-туризму в Україні. Досліджено географію розташування та охарактеризовано гольф-центри на території держави. Визначено передумови розвитку гольф-туризму в Україні та його перспективи.

Ключові слова: гольф-туризм, гольф-клуб, гольфове поле, гольф-туризм в Україні

Сучасний споживач туристичних послуг вимогливий та вибагливий. Щоб задовольнити його потреби, доводиться шукати нових форм і способів їх упровадження. Одним із найбільш перспективних видів туризму, який розвивається в Україні швидкими темпами, є гольф-туризм. Отже, актуальності набуває і наукове дослідження сучасного стану та перспектив розвитку цього нового для України виду туризму.

Дотепер ця проблематика в Україні не досліджувалася, тому ми спираємося на доробок західної географічної та економічної науки, зокрема, на публікації таких учених, як: С. Хадсон, Л. Хадсон, М. Марквік, Дж. Петрік, А. Коррейя та ін.

Гольф-туризм, як діяльність осіб, пов'язана з перебуванням поза межами постійного місця проживання з метою безпосередньої участі у грі або відвідання гольф-турнірів у ролі глядачів, сильно залежить від стану навколишнього середовища. Цей вид спортивного туризму дедалі більше поширюється у світі, і вже охопив близько 25 млн осіб у США, 15 млн в Японії та понад 4 млн у Європі [1, с.180; 2]. В Європі станом на 2012 р. лідерами за кількістю гольф-полів є Велика Британія, Німеччина, Франція та Іспанія (див. таблицю 1).

Таблиця 1.

Кількість гольф-полів у деяких європейських країнах, 2012 р. [2]

Австрія	151
Болгарія	7
Чехія	93
Данія	186
Англія	1874
Шотландія	541
Франція	579
Угорщина	14
Італія	278
Польща	27
Словаччина	14
Іспанія	352

Гольф-туризм чинить значний соціальний, природний та економічний вплив на

дестинацію, у якій розвивається. Наприклад, економічний вплив цього виду туризму пов'язаний не лише з ефективністю/прибутковістю гольф-центрів, а й з обсягом витрат туристів у регіоні. Так, за підрахунками португальських учених, витрати гольф-туристів майже вдвічі перевищують витрати звичайних туристів (175,36 євро та 91,78 євро відповідно в розрахунку на 1 день перебування) [3, с.204]. Наявність гольф-полів свідчить про високий рівень комфорту та добру якість послуг у регіоні.

Сама по собі гра в гольф є корисною для здоров'я, активною формою відпочинку. І хоч це задоволення не з дешевих, воно того варте. Щорічний внесок гольф-об'єктів в економіку США оцінюється у 18 млрд дол., враховуючи прямі та непрямі витрати. Розмаїття державних і приватних полів зробили цю гру доступною для більш, ніж 24,5 млн осіб, які проводять 2,4 млрд год на свіжому повітрі [1, с.180].

Гольф-курорт може слугувати своєрідним "магнітом", що "притягує" туристів. А якщо поле для гольфу, як своєрідна зелена оаза, з'являється у промисловій чи щільно забудованій місцевості, район стає елітним, привабливим, і, як наслідок, попит на житло у ньому суттєво зростає.

Організація гольф-полів позитивно впливає на довкілля, адже поля облаштовані устаткуванням, яке може фільтрувати стічні води з сусідніх підприємств, автошляхів, дощові води тощо. Насадження, чагарники, рельєфні нерівності та водойми гольф-полів створюють середовище, комфортне для проживання багатьох видів тварин і рослин. Ще однією потенційно корисною ознакою гольф-полів є можливість озеленення та окультурення місцевості, створення мальовничих краєвидів. Спорудження полів для цієї гри є ефективним способом відновлення територій, що використовувались як звалища, полігони, районів, що постраждали від видобутку копалин, інших виснажених ділянок землі.

Гольфові газони можуть забезпечити захист ґрунтових і водних ресурсів. Належним чином організоване й впорядковане гольф-поле може стати цінним ресурсом території – як екологічним, так й економічним [4].

Завдяки будівництву та експлуатації гольф-клубу можна забезпечити постійними робочими місцями близько трьохсот місцевих жителів (сфера обслуговування, кед-динг, утримання поля в належному стані).

Професійне поле для гольфу може бути додатковою принадою і для звичайних туристів: після традиційної туристичної програми можна активно відпочити, граючи гольф [5].

В Україні є всі передумови для розвитку гольф-туризму, а саме: території, придатні для спорудження гольф-полів, різноманітні ландшафти, потенційні споживачі – вітчизняні бізнесмени та іноземці. Перевагою в очах європейських туристів є також привабливість України як ще до кінця не звіданої держави пострадянського простору, що тривалий час перебувала за "залізною завісою".

Гольф-туризм асоціюється переважно з категорією туристів, доходи яких вищі від середніх. Зазвичай споживачами цього туристичного продукту справді виступають особи зі значними статками, що обіцяє значні прибутки державі, яка приймає таких гостей. Крім того, українці, які часто бувають за кордоном, - бізнесмени, чиновники, дипломати, туристи - вже спробували там пограти в гольф і хочуть займатися цим видом спорту в Україні. Таких людей вже чимало, і щоб вони не їздили грати

в гольф у Росію, Велику Британію чи Туреччину, треба створити для них відповідні умови в Україні.

Україна донедавна була найбільшою європейською державою, яка не має власних професійних майданчиків для цієї популярної в усьому світі гри. Такою вона залишалася аж до весни 2004 р., поки в Луганську не відкрили “Перший Гольф Клуб” [6]. Сьогодні в Україні функціонує сім гольф-клубів та один гольф-центр, усі вони розташовані у великих містах, а саме: у Києві, Харкові, Луганську, Запоріжжі, Одесі та Ялті (див. рис. 1).

Рис. 1. Картосхема розташування гольф-полів в Україні

Як бачимо, усі гольф-поля в Україні розташовані на сході, півдні та у столиці. Натомість “білою плямою” залишається Західна Україна, де гольф-туризм може стати додатковою атракцією у поєднанні з багатими бальнеологічними ресурсами та історико-культурною спадщиною. Отже, розглянемо детальніше гольф-поля України.

“Перший Гольф Клуб” (м. Луганськ) засновано 2004 р. Оточене масштабною інфраструктурою для активного відпочинку і корисного дозвілля, гольф-поле є екологічним островом Донбасу. Ця сучасна агротехнічна споруда являє собою величезний ландшафтний парк із зеленою архітектурою, з органічно вкрапленими місцями для відпочинку та розваг.

До послуг членів і гостей клубу гольф-поле на дев’ять лунок (передбачено будівництво другої дев’ятки); академічне поле на три лунки; тренувальне поле; гольф-академія з сучасними методами навчання та можливістю отримати офіційний сер-

тифікат гольфіста (Green card); прокат спортивного інвентарю; гольф-симулятор для ігор і тренувань; магазин професійного інвентарю та одягу; магазин "CHERVO" (відомий у світі італійський бренд – виробник спортивного одягу для занять гольфом і лижним спортом); усе необхідне для проведення змагань і турнірів, корпоративних заходів і сучасний готельний комплекс [6].

У передмісті Києва функціонують два гольф-клуби, а в самому місті є *гольф-центр*, розташований на березі р. Дніпро (Оболонська набережна).

До послуг відвідувачів: драйвінг-рейндж і семи-лункове гольф-поле, доросла та дитяча Гольф Академія, індивідуальні заняття з інструктором, Академія гольфу Джоша Уолсона (дванадцятикратний чемпіон США з гольфу), умови для проведення корпоративних і дитячих заходів у бенкетному залі, ресторан [7].

На території Київської області є елітний клуб "Гольфстрім" (Макарівський р-н, с. Гавронщина) - один з головних гольф-об'єктів України, що має ліцензію на проведення міжнародних елітних змагань з гольфу. Це комплекс спортивних споруд, житлових зон і паркових насаджень, який включає: 36-лунковий Київський гольф-клуб з трьома полями, Клубний дім, відкриті і накриті тренувальні майданчики для занять гольфом, треки для велосипедних і піших прогулянок, екскурсій на гольф-автомобілі, катання на роликах, майданчики для занять літніми видами спорту і риболовлю.

У Клубному домі знаходяться ресторан із власним винним льохом і кімната відпочинку. У публічній зоні клубу розташовані просторий конгрес-хол, казино, дитяча кімната з 3D кінотеатром і майданчик для ігор. Членам клубу надаються у користування кімната для переговорів, більярдна, бібліотека, а також індивідуальні роздягальні.

Частина території зайнята лісовими насадженнями і озерами, що також розширює можливості замиського відпочинку на природі.

Після завершення будівництва комплекс включатиме Академію кінного спорту із закритим та відкритими кінними манежами, літній спортивний парк, басейн і житлові клубні резиденції трьох типів: особняки, котеджі та лейнхауси. Перлиною Київського гольф-клубу є каскад гольф-полів: 18-лункове поле Чемберлен, класичне 9-лункове клубне поле та своєрідне й романтичне 9-лункове паркове поле [8].

Поблизу сіл Копилів та Северинівка (Макарівський р-н Київської обл.) розташований замиський "Royal Kyiv Golf Club": у мальовничому місці, серед лісів, полів і озер до послуг гольфістів 9-ти лункове гольф-поле. Для новачків, дітей та всіх, хто хоче вдосконалити свою майстерність, в "Royal Kyiv Golf Club" працює "Alex Michio Iguchi Golf Academy", яка зарекомендувала себе як школа гольфу № 1 в Україні.

У Клубному Будинку розташований американський ресторан "Bobby Jones", магазин, де можна придбати елітне гольф-спорядження та інвентар, сигарна кімната та зал для переговорів. Комплекс надає послуги з проведення урочистих подій: весіль, ювілеїв, корпоративних свят, семінарів і, звісно ж, турнірів з гольфу [9].

Харківський гольф-клуб "Superior Golf Club" має поле загальною площею 29 га, з добре розвинуеною інфраструктурою.

Відкритий у 2011 р. перший у Харкові п'ятизірковий готель "Superior Hotel" побудований за програмою приватно-державного партнерства. Усього в ньому налічується 50 номерів. До послуг гостей бізнес-центр, що трьома залами для переговорів,

багатофункціональним залом для бізнес-заходів, виставок та урочистостей, центр зимового гольфу. У зоні СПА готелю незабаром працюватимуть закритий, відкритий та дитячий басейни, численні аква-кабіни, а також салон краси, солярій, процедурні кабінети, фітнес- і тренажерний зали, російська і турецька лазні. На території готелю розташовані три тенісних корти.

З введенням в експлуатацію другої черги 18-лункового поля для гольфу унікальний для України гольф-комплекс набув статусу першого в Україні гольф-курорту.

У клубному домі розташовані:

- музей гольфу - перший в Україні; у ньому зібрані рідкісні та старовинні експонати, серед яких ключки і м'ячі, виготовлені руками відомих шотландських майстрів XIX ст.;

- сигарна кімната, в якій зібрані унікальні колекції сигар з Куби, Домініканської Республіки та інших відомих країн-виробників сигар;

- ресторан авторської кухні "Альбатрос" з літньою терасою і приголомшливим видом на гольф-поле;

- магазин гольф-товарів.

Найприскіпливіші поціновувачі гольфу залишаються задоволеними тренувальними майданчиками клубу (драйвінг-рейндж, паттінг- і чіпінг-грін), майданчиком для міні-гольфу, гольф-симулятором для занять в зимовий час, а також чудовим гольф-полем чемпіонського класу [10].

"Одеський Міський гольф-клуб" - громадська організація, основною метою якої є популяризація і розвиток гольфу та міні-гольфу. Гольф-клуб працює за клубною системою і пропонує своїм членам можливість навчатися грі в гольф і тренуватися на тренувальному полі. Тут організовані безкоштовні курси для всіх охочих ознайомитися з грою в гольф. Одеський міський гольф-клуб є відкритим клубом. Користуватися його можливостями можуть усі за бажанням, але тільки члени клубу та їхні гості можуть отримати привілеї, що надаються клубом і його партнерами.

На території площею 27,4 га розміщені 9-лункове гольф-поле класу лінкс з мальовничим ландшафтом і штучними водними перешкодами, тренувальна зона, триває спорудження об'єктів інфраструктури площею 3000 м². Комплекс перебуває на балансі Департаменту фізичної культури і спорту [11].

У Криму пограти в гольф можна у тренувальному центрі "Ялта Гольф", що розташований неподалік від водоспаду Учан-Су, біля підніжжя Кримських гір. До інфраструктури клубу входять міні-готелі, бар і ресторан. До послуг гостей гра на великому полі, тренування по всьому полю, тренування на патер-грінах, гра у міні-гольф, послуги тренера та прокат інвентарю [12].

Ще один гольф-клуб є у Запоріжжі - це "Гольфер", щоправда інформація про нього надається лише його членам [13].

Отже, умови для прийому гольф-туристів в Україні вже почали формуватися. А це насамперед якісна інфраструктура, створення якої потребує чималих інвестицій. Першорядним завданням є залучення потенційних інвесторів. Перспективною формою фінансування таких проектів є публічно-приватне партнерство, що стане предметом наступних досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Correia A., Videira N., Alves I., Ramires C., Subtil R., Martins M.* Tourism golf scenarios: The Algarve case // *Tourism and Hospitality Research*. – 2006. – Vol. 6, 3, – P. 179-196.
2. Golf courses and golfers in Europe [Електронний ресурс] – 2012. – Доступний з: <http://www.bgia.org.uk/infocentre/europe>
3. *Videira N., Correia A.* Environmental and economic tools to support sustainable golf tourism: The Algarve experience, Portugal // *Tourism and Hospitality Research*. – 2006. – Vol. 6. – P. 204-217.
4. Golf in Ukraine. – 2012. [Електронний ресурс]. – Доступний з < <http://www.golfukraine.com/> >
5. *Артемюшин Л.* Гольф как одно из руслений развития туризма. – 2002. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <http://www.golfukraine.com/htmlvers/news_15.htm>
6. First Golf Club. – 2004. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://www.firstgolfclub.com.ua/club/history/>>
7. Гольф-центр у Києві. – 2009. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <golf-center.com.ua>
8. Київський гольф-клуб. – 2011. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://www.kievgolfclub.com/uk/page/view/kiievgolfclub>>
9. Royal Kiev Golf Club. – 2011. [Електронний ресурс]. – Доступний з : <<http://www.royalkievgolfclub.com/>>
10. Superior Golf Club. – 2011. [Електронний ресурс]. - Доступний з: <<http://www.superiorgolfclub.com/>>
11. Одесский Городской Гольф-клуб. – 2008. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://www.golf.od.ua/index.php/gallery/>>
12. Гольф-клуб в Ялте. – 2011. [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://www.forostour.com.ua/golf-club-yalta/>>
13. Гольф-клуб “Гольфер”, Запоріжжя. – 2006. - [Електронний ресурс]. – Доступний з: <<http://vikandson.com/>>

*Стаття: надійшла до редколегії 28.05.2012
прийнята до друку 06.06.2012*

EMERGENCE OF THE GOLF-TOURISM IN UKRAINE

O.Vuytsyk, E. Yatsyshyn

*Ivan Franko National University of L'viv
Doroshenko Str., L'viv*

The emergence of the golf-tourism in Ukraine is analyzed. Geography of the golf-courses and their description are researched. Preconditions of the golf-tourism development in Ukraine and its perspectives are highlighted.

Key words: golf tourism, golf centre, golf course, golf tourism in Ukraine.

ОСОБЕННОСТИ ЗАРОЖДЕНИЯ ГОЛЬФ-ТУРИЗМА В УКРАИНЕ

О.Вуйцык, Э. Яцышин

*Львовский национальный университет имени Ивана Франко,
ул. Дорошенка 41, г. Львов 79000, Украина*

Проанализировано зарождение гольф-туризма в Украине. Исследовано географию расположения и описано гольф-центры в Украине. Определены предпосылки развития гольф-туризма в Украине и его перспективы.

Ключевые слова: гольф-туризм, гольф-клуб, гольфовое поле, гольф-туризм в Украине.